Mae Actifyddion Artistig yn Cyflwyno

MEISTRI

Melodïau & Maestros

Gweithlyfr Rhyfeddodau Nadolig

arts active TRUST
actifyddion artistig
YMDDIRIEDOLAETH

Y Darnau

Teitl: Yr Efail Gnau
Cyfansoddwr: Pyotr Ilyich Tchaikovsky
Blwyddyn Cyfansoddi: 1892
Perfformiwyd y gyfres gyntaf, o dan arweiniad y cyfansoddwr, ar 19 Mawrth 1892 mewn cynulliad o gangen Saint Petersburg o'r Gymdeithas Gerddorol.

Teitl: Sleigh Ride
Cyfansoddwr: Leroy Anderson
Blwyddyn Cyfansoddi:1948
Darn safonol ysgafn i gerddorfa yw hwn. Cafodd y fersiwn gerddorfaol ei recordio gyntaf ym 1949 gan Arthur Fiedler a Cherddorfa'r Boston Pops

Teitl: Corws Haleliwia, o'r Messiah
Cyfansoddwr: George Frideric Handel
Blwyddyn Cyfansoddi:1741
Oratorio Saesneg yw'r darn hwn. Fe'i perfformiwyd gyntaf yn Nulyn ar 13 Ebrill 1742. Daeth yr oratorio'n boblogaidd yn gyflym, gan ddod yn y pen draw yn un o'r gweithiau corawl a berfformir amlaf.

Teitl: Cyfres y Rhiain Gwsg
Cyfansoddwr: Pyotr Ilyich Tchaikovsky
Blwyddyn Cyfansoddi:1889
Bale yw'r darn, a berfformiwyd gyntaf ym 1890. Cynhaliwyd y perfformiad cyntaf yn Theatr Mariinsky yn St. Petersburg ar 15 Ionawr, 1890.

Teitl: Away in a Manger
Cyfansoddwr: William J. Kirckpatrick
Blwyddyn Cyfansoddi:1895

Teitl: Dawel Nos (Stille Nacht)
Cyfansoddwr: Franz Xaver Gruber
Blwyddyn Cyfansoddi:1818

Sut mae'r pecyn yn gweithio?

Mae'r pecyn hwn ar gyfer **Meistri** bydd yn archwilio llawer o wahanol fathau o gerddoriaeth Nadolig.

Pethau i'w darllen

Pethau i wrando arnynt

Pethau i’w hysgrifennu

Rhif y trac i wrando arno

I ddod o hyd i'r sain, ewch i dudalen ryngweithio Actifyddion Artistig lle rydym wedi creu rhestr chwarae i chi wrando arni

www.artsactive.org.uk

Dolen Spotify Uniongyrchol:
https://open.spotify.com/playlist/62I890Y3G5xZHtUw2D48aL?si=3qB-zj4xQ7awvjfGCqVuqg

Cyfres yr Efail Gnau

Pyotr Ilyich Tchaikovsky

Y stori

Noswyl Nadolig yw hi; mae teulu Clara yn cael parti ac mae pawb wedi'u gwahodd. Mae Dr Drosselmeyer, cyfaill teuluol braidd yn ddirgel, yn cyrraedd. Mae Dr Drosselmeyer yn rhoi anrheg Nadolig i Clara – dol ar ffurf Gefail Gnau. Mae Clara wrth ei bodd ac yn dechrau dawnsio gyda'i hanrheg.

Yn ddiweddarach, mae Clara'n cael hunllef lle mae Brenin drygionus y Llygod yn ymosod ar ei Gefail Gnau. Mae llygod enfawr dan arweiniad Brenin y Llygod yn ymddangos wrth i'r ystafell fyw gael ei thrawsnewid. Mae'r Efail Gnau'n troi'n filwr nwyfus ac mae brwydr rhwng y ddwy ochr yn dilyn. Mae Brenin y Llygod a'i fyddin yn fuddugol ac mae'r Efail Gnau'n cael ei anafu.

Mae Clara yn dawnsio gyda'r Efail Gnau sydd, mae'n debyg, yn nai i Drosselmeyer. Mae Brenin y Llygod yn erlid Clara trwy'r eira. Mae Clara, y nai a Dr Drosselmeyer yn dianc mewn balŵn, gan hedfan ar draws y dirwedd farugog, loyw gyda Brenin y Llygod yn cydio yn yr ochr.

Mae'r balŵn yn glanio gerllaw'r theatr bypedau. Mae dawnswyr o bob cwr o'r byd, gan gynrychioli Tsieina, Arabia, Rwsia a Sbaen, yn dod yn fyw ac yn neidio allan o'r theatr. Mae Brenin y Llygod yn cael ei drechu o'r diwedd gan y nai arwrol ac mae dathliad mawreddog yn dechrau.

Yn sydyn mae Clara yn dihuno i ddarganfod ei bod yn ôl yn ei hystafell wely. A oedd y cyfan yn brofiad go iawn neu'n freuddwyd yn unig?

Elfennau cerddoriaeth

Allwch chi baru elfennau cerddoriaeth â'u disgrifiadau?

Traw	pa mor gyflym y dylid chwarae darn o gerddoriaeth
Hyd	pa mor uchel neu isel mae tôn
Deinamigau	sut mae'r alaw, y rhythm a'r cytgord yn cael eu cyfuno i greu ansawdd cyffredinol darn o gerddoriaeth
Tempo	ansawdd nodweddiadol sain (heb gyfri traw a lefel y sŵn) sy'n ei wneud yn unigryw
Soniaredd	pa mor uchel neu dawel y dylid chwarae'r gerddoriaeth
Ansawdd	am faint o amser y mae nodyn yn para
Strwythur	ffurf a threfniant darn o gerddoriaeth

Elfennau cerddoriaeth

1

Allwch chi wrando ar yr orymdaith a disgrifio elfennau'r gerddoriaeth sydd ynddi?

Pitch

Timbre

Structure

Dynamics

Duration

Texture

Tempo

1

Wrth wrando ar y darn, allwch chi nodi ffurf yr Orymdaith gan ddefnyddio'r adrannau isod?

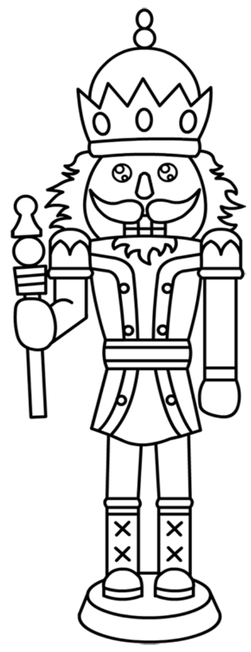

A

Yr Efail Gnau

B

Brenin y Llygod

C

Y Dylwythen Deg
Eirin Siwgr

Allwch chi ddisgrifio pob adran A, B a C mewn tri gair?

1

Allwch chi wrando ar y bwa ac ysgrifennu'r nodau coll?

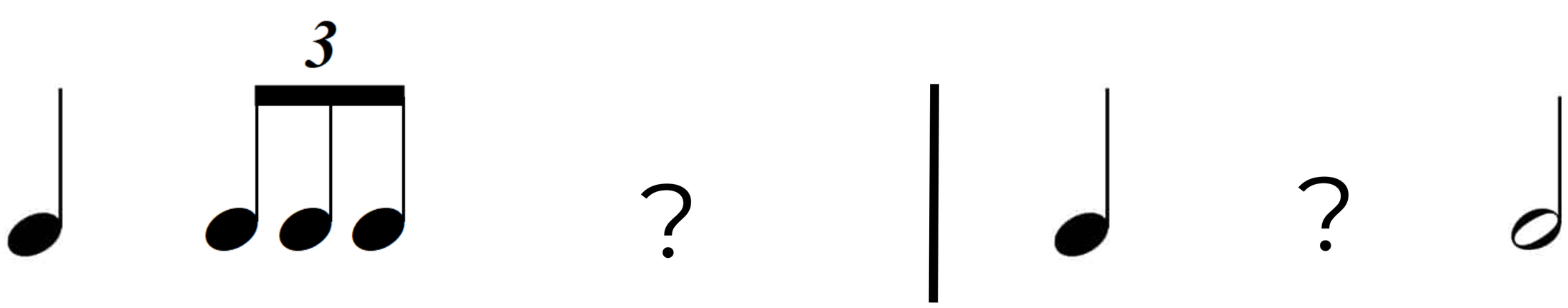

Allwch chi enwi'r offeryn sy'n chwarae'r rhythm hwn?

Sawl gwaith rydych chi'n clywed y rhythm hwn yn ystod y darn?

Oes unrhyw offerynnau eraill y gallwch eu clywed yn y darn hwn?

1

Allwch chi wrando ar y bwa ac ysgrifennu'r nodau coll?

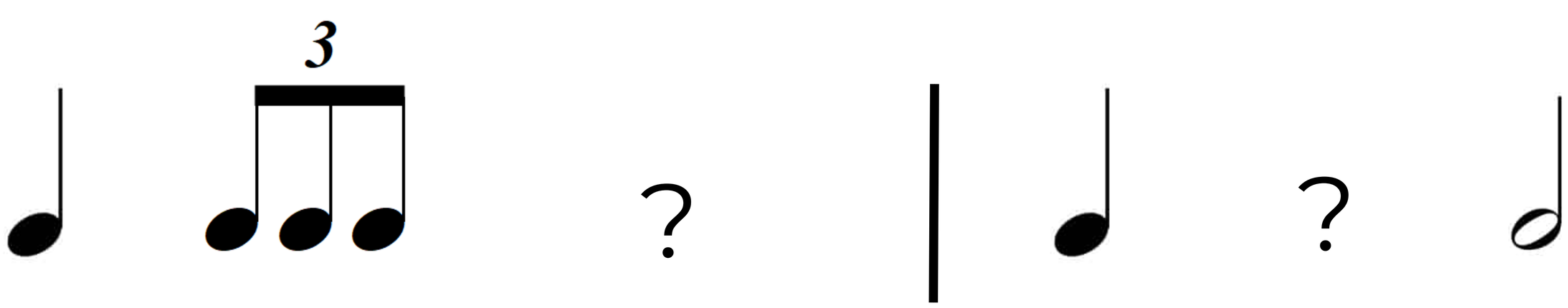

Allwch chi enwi'r offeryn sy'n chwarae'r rhythm hwn?

Sawl gwaith rydych chi'n clywed y rhythm hwn yn ystod y darn?

Oes unrhyw offerynnau eraill y gallwch eu clywed yn y darn hwn?

2

Allwch chi enwi elfennau'r gerddoriaeth a dweud pam maen nhw'n gwneud i chi feddwl am dylwythen deg?

Dyma enghraifft:

Llinynnau pizzicato - Maen nhw’n gwneud i chi feddwl am gamau bach

2

Allwch chi enwi pob un o'r offerynnau hyn a pha deulu maen nhw'n perthyn iddo?

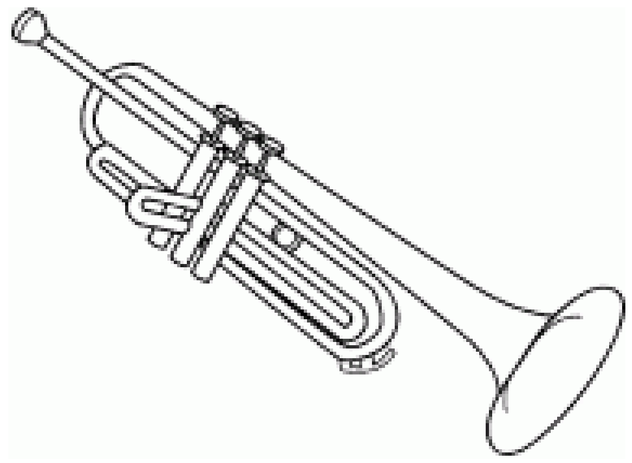

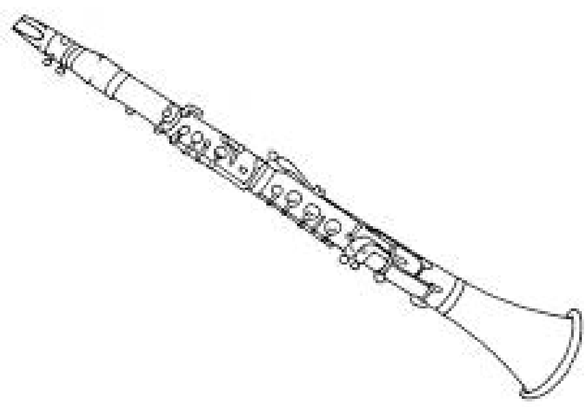

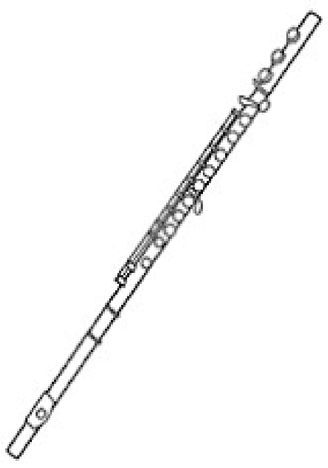

Dawns Trepak

3

Mae'n seiliedig ar y ddawns werin trepak draddodiadol o Rwsia a’r Wcrain.

Allwch chi Wrando ar y ddawns Trepak a chylchu'r pethau rydych chi'n eu clywed?

Acenion

Forte

Rallentando

Llinynnau

Nodau cyflym

Clychau

Ffanfferau

Forte

3

Patrwm cerddorol neu drefn gwahanol adrannau mewn darn o gerddoriaeth yw ffurf. Mae'r Trepak ar ffurf A B A.

Patrwm cerddorol neu drefn adrannau gwahanol mewn darn o gerddoriaeth yw ffurf. Mae'r Trepak ar y ffurf A B A.
Wrth wrando ar y ddawns Trepak, allwch chi nodi'r elfennau tebyg a gwahanol rhwng y ddwy adran?

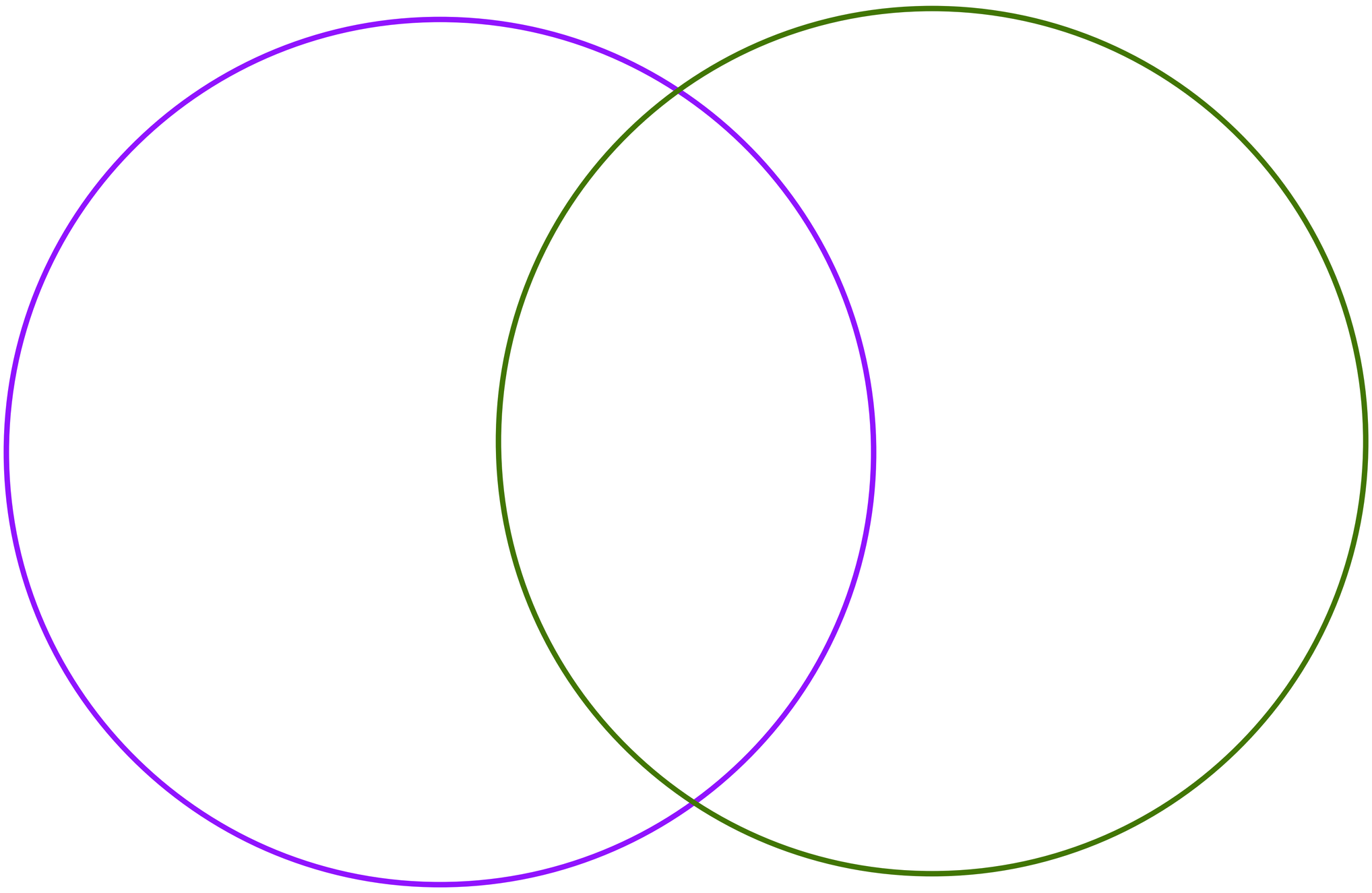

A adran

B adran

Sleigh Ride

Leroy Anderson

Ffeithiau am y Cyfansoddwr:

Geni: 29 Mehefin 1908

Astudiodd ym Mhrifysgol Harvard 1930

Dechreuodd gyfansoddi Sleigh Ride ym 1946

Gorffennodd gyfansoddi Sleigh Ride ym 1948

Recordiad Cyntaf o Sleigh Ride ym 1949

Marw: 18 Mai 1975

4

Wrth wrando ar Sleigh Ride, allwch chi glywed gwahanol rannau'r ceffyl a'r sled?

	Offeryn	Amser
Clychau ar y sled		
Y ceffyl yn gweryru		
Chwip ceffyl		
Carnau'r ceffyl ar y ddaear		

Allwch chi dynnu llun o'ch stori taith sled 4 rhan eich hun? Cofiwch ddisgrifio sut bydd y gerddoriaeth yn swnio yn ystod yr adran honno.

4

4

Allwch chi glywed yr offerynnau hyn yn y darn? Rhowch groes trwy bob un pan fyddwch yn ei glywed a chofiwch weiddi BINGO pan fydd gennych linell!

Violins

Woodblock (Clip clop)

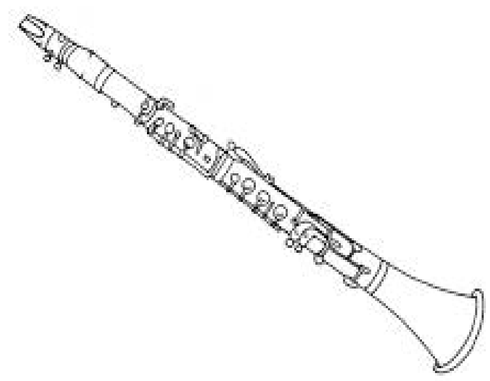

Clarinet

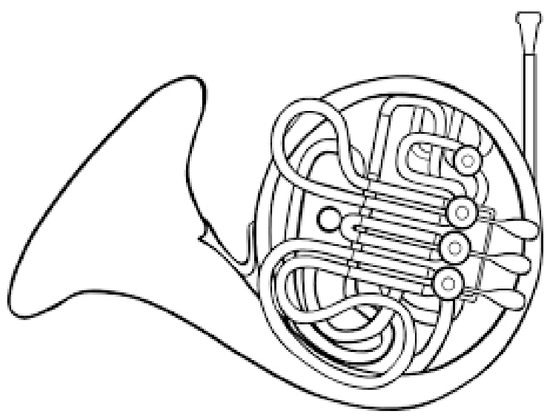

Horns

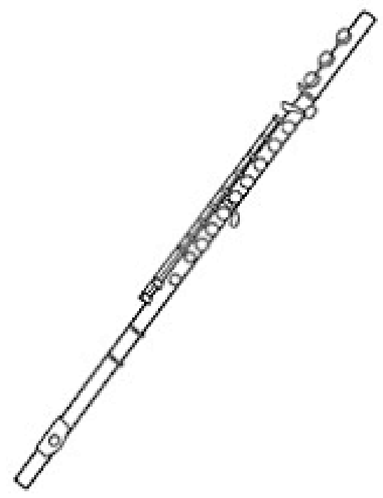

Flute

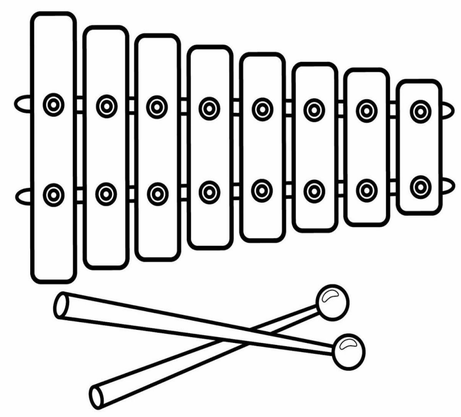

Glockenspiel

Sleigh Bells

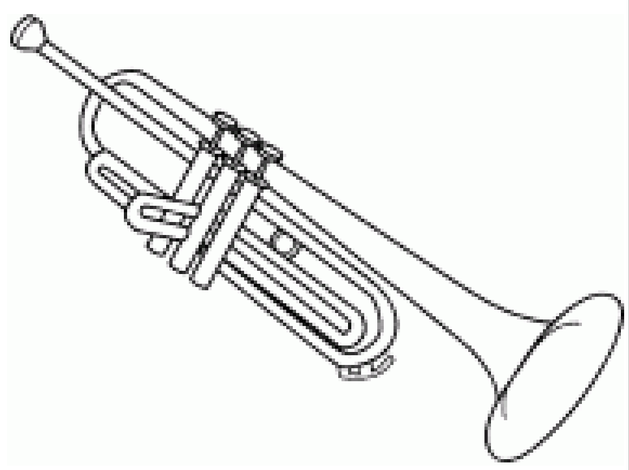

Trumpets

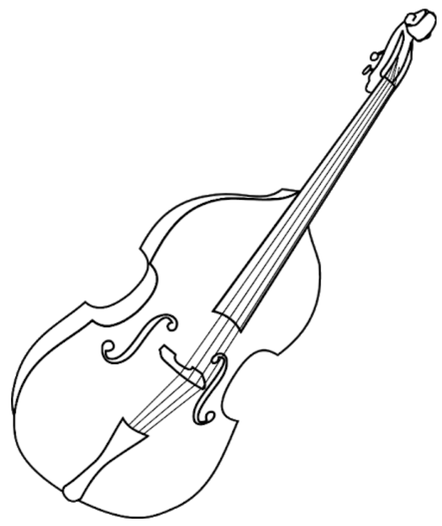

Double Bass

Corws Haleliwia, o'r Messiah from Messiah

George Frideric Handel

Proffil Cyfansoddwr

Geni: 23 Chwefror 1685 yn Halle, yr Almaen.

Marw: 14 Ebrill 1759, yn Llundain

Darnau Enwog: Y Messiah, Water Music, Zadok the Priest a Music for the Royal Fireworks

Ffeithiau Difyr:

1.Fe'i gwnaed yn gyfarwyddwr cerddorol yr Academi Gerdd Frenhinol.
2.Cafodd rhai o weithiau gorau Handel eu cyfansoddi yng nghyfnodau olaf ei fywyd, Ar ôl iddo gael strôc, bod mewn damwain coets ac, yn y pen draw, mynd yn ddall ar ôl llawdriniaeth aflwyddiannus ar ei lygaid ym 1751.
3.Denodd angladd Handel 3,000 o bobl ac roedd yn seremoni wladol enfawr.

Gan ddefnyddio dechrau'r Map Gwrando hwn, allwch chi ddilyn y darn a chreu eich map gwrando eich hun?

5

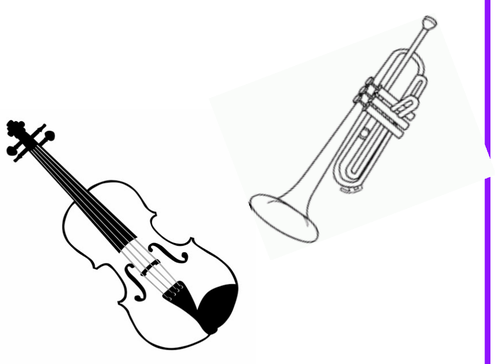

Cyflwyniad

00:00 - 00:06

00:06 - 00:24

00:24 - 00:45

3x

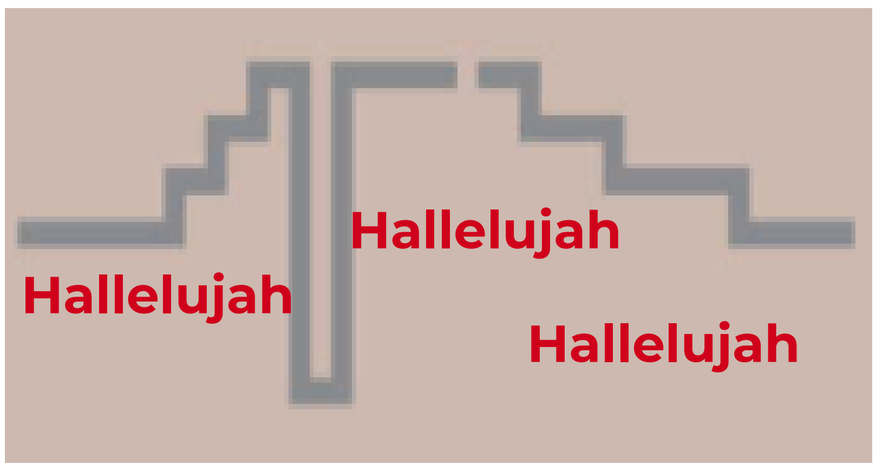

00:45 - 01:05

01:05 - 01:10

01:10 - 01:29

4x

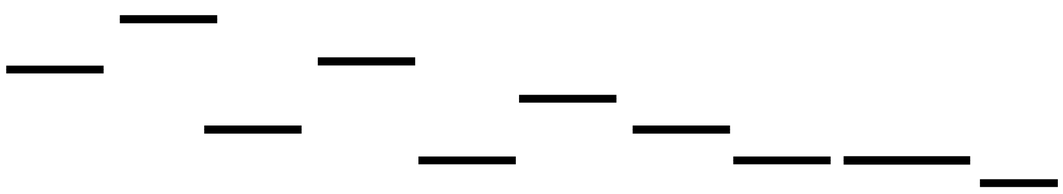

'And he shall reign....'

01:29- 01:52

01:53 - 02:25

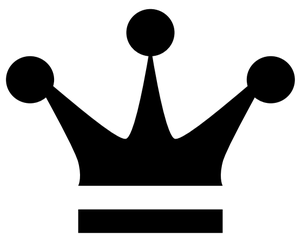

King of Kings / Lord of Lords

02:25 - 02:39

02:39 - 02:48

02:48 - 02:54

Hallelujah

02:55 - 03:03

03:03 - 03:16

03:16 - 03:30

Chwilair Nadolig

Christmas Crossword

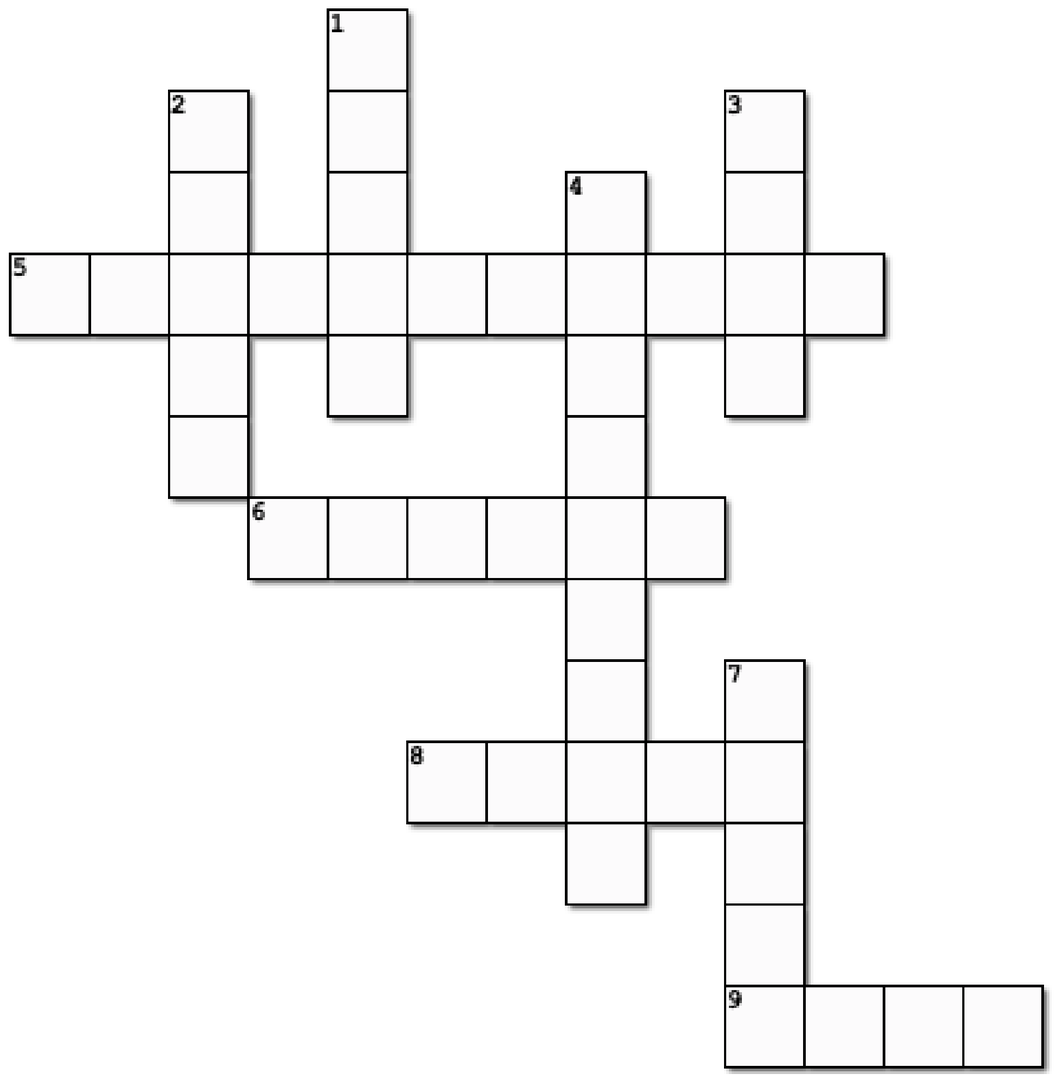

Created using the Crossword Maker on TheTeachersCorner.net

Across

5. biscuits usually found in the shape of people but around Christmas people use it to make little houses
6. a form of decoration consisting of thin strips of shiny metal foil attached to a long piece of thread.
8. a joyful song (usually celebrating the birth of Christ)
9. a layer of snowflakes

Down

1. heavenly spirit, sometimes at the top of your tree
2. the person who brings presents at Christmas
3. a fixed luminous point in the night sky
4. a large instrumental ensemble typical of classical music, which combines instruments from different families
7. Santa's Helpers

Y Rhiain Gwsg

Pyotr Ilyich Tchaikovsky

Proffil Cyfansoddwr

Geni: 7 Mai 1840

Marw: 6 Tachwedd 1893

Darnau Enwog: Llyn yr Elyrch, Yr Efail Gnau, Agorawd 1812 a Romeo a Juliet

Allwch chi dorri'r cod i ddatgelu'r geiriau?

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
14	11	8	4	23	12	13	24	21	16	5	6	18

N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
15	9	26	17	7	19	2	10	25	1	22	20	3

19+1+14+15 6+14+5+23 =

15+10+2+8+7+14+8+5+23+7 =

19+20+18+26+24++15+20 =

7+10+19+19+21+14+15 =

11+14+6+6+23+2 =

Stori’r Rhiain Gwsg

Mae'r dylwythen deg faleisus Carabosse yn melltithio'r Dywysoges Aurora i gwsg am 100 mlynedd, trwy un pigiad bys ar ei phen-blwydd yn 16 oed. Wedi'i dynghedu i’w ffawd, dim ond cusan felys gan Dywysog fydd yn gallu torri’r swyn a deffro'r Rhiain Gwsg.

6

Cyfres Y Rhiain Gwsg, 5. Walts

Walts yw’r darn hwn.
Dyma rai elfennau sy'n nodweddiadol o walts:

1. Mae’r gair '**Waltz**' yn golygu '**troi**' yn Almaeneg.

2. Mae mewn amser **3/4** (**3** churiad fesul bar).

3. Daeth yn hynod boblogaidd yn ystod y 19eg ganrif.

4. Gellir clywed **rhythm** y **walts** mewn llawer o gerddoriaeth, nid yn unig mewn darnau sy'n cael eu galw'n 'walts'.

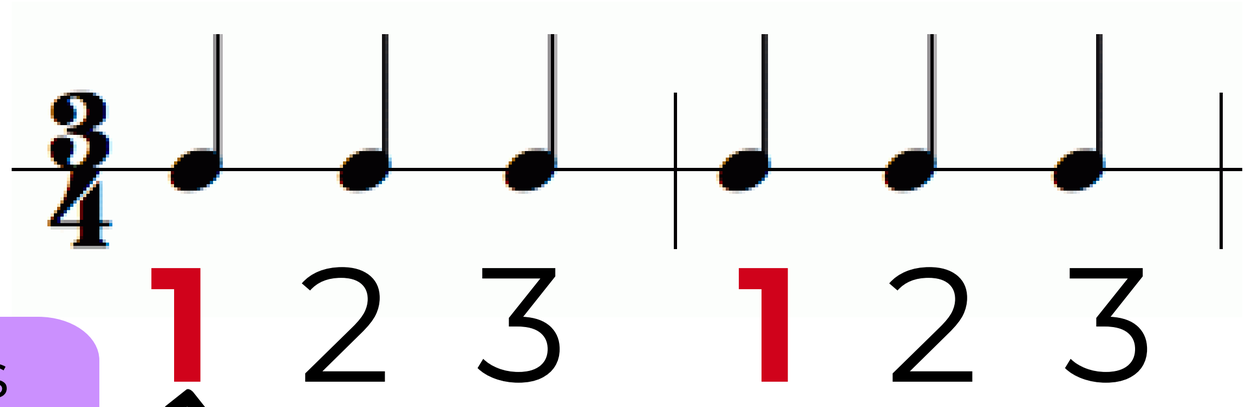

Mae'r Pwyslais bob amser ar guriad 1af y bar

Allwch chi dapio yn unol â’r Walts? Tapiwch guriad **1** yn eich llaw chwith a churiadau **2 a 3** yn eich llaw dde.

Gan ddefnyddio'r hyn rydych wedi'i ddysgu, allwch chi greu eich walts byr eich hun?

Allwch chi ddatrys yr anagramau cerddorol hyn?

nôt → _____

raolc → _____

msare → _____

nawtudoa → _____

duicar → _____

rôgs → _____

gorymdaith → _____

rdecdafra → _____

wala → _____

rôc → _____

Carolau Nadolig

Ffeithiau am Garolau Nadolig

- Mae'r gair Carol mewn gwirionedd yn golygu dawns neu gân o ganmoliaeth a llawenydd!

- Roedd carolau’n arfer cael eu hysgrifennu a'u canu yn ystod pob un o’r pedwar tymor, ond dim ond y traddodiad o'u canu adeg y Nadolig sydd wedi goroesi mewn gwirionedd.

- Cyn i ganu carolau yn gyhoeddus ddod yn boblogaidd, roedd cantorion carolau swyddogol weithiau’n dwyn yr enw 'Carolwyr'.

Allwch chi feddwl am unrhyw garolau rydych chi'n eu hadnabod?

Away in a Manger

William Kirkpatrick

Allwch chi enwi'r nodyn isod?

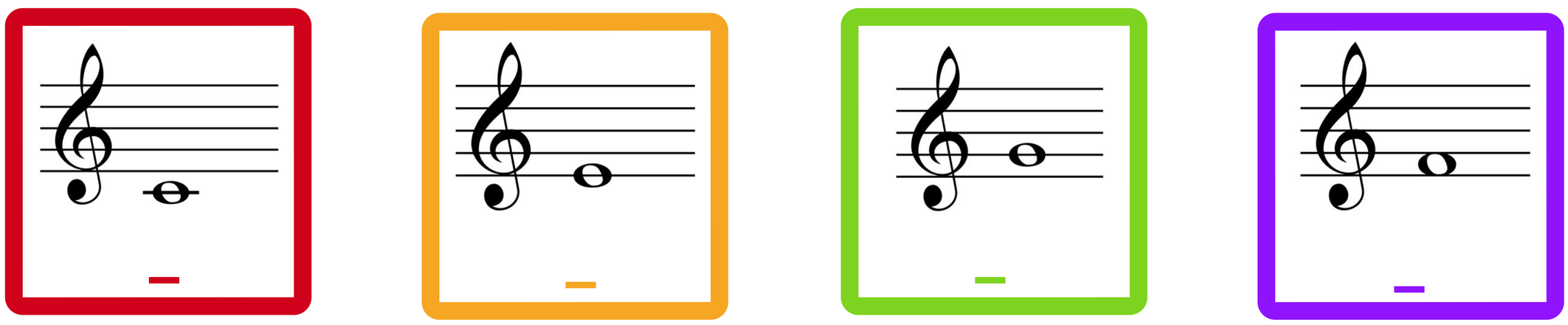

Allwch chi liwio’r nodau uchod ar y sgôr isod?

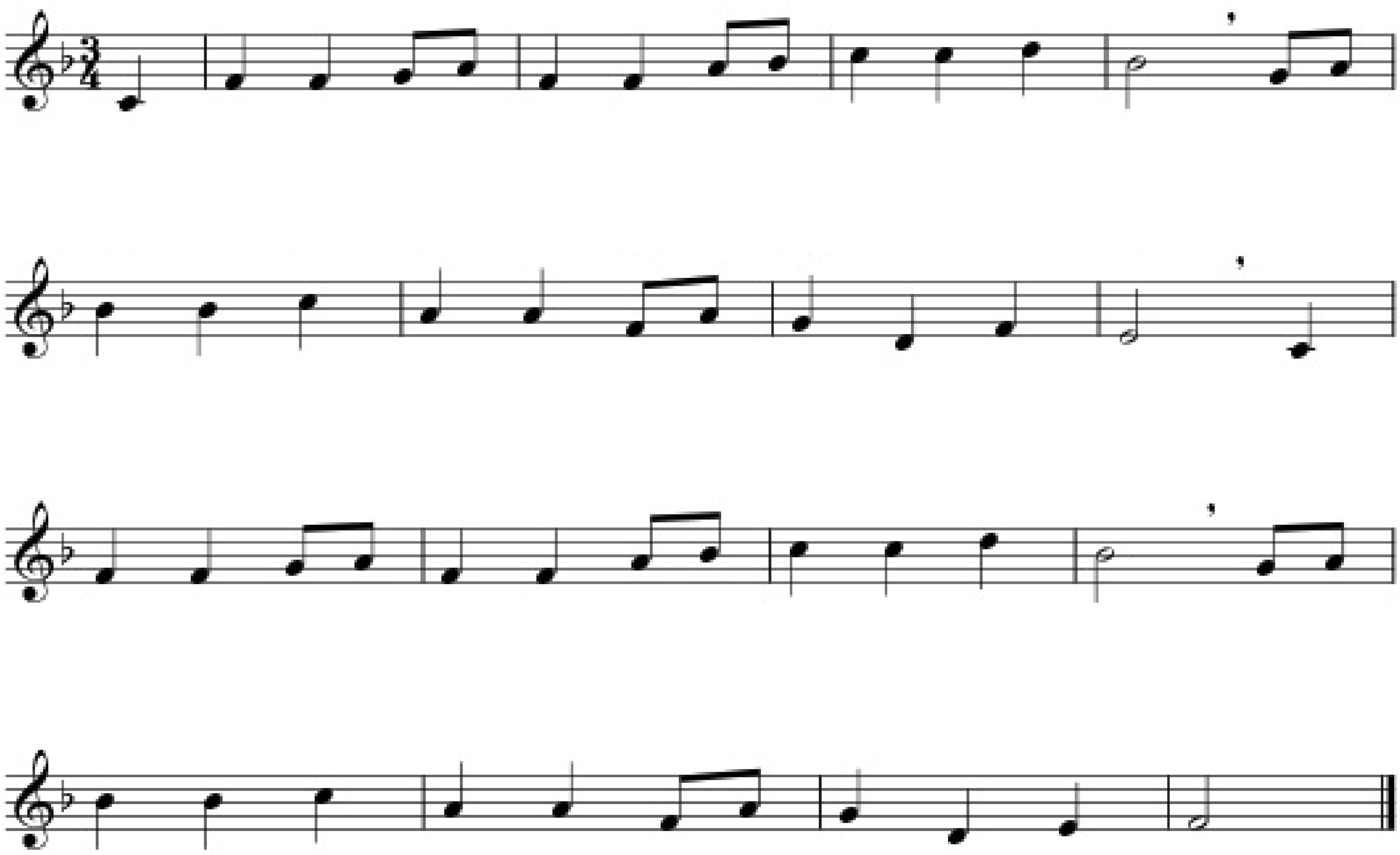

Silent Night

Franz Xaver Gruber

9 + 10

Allwch chi wrando ar y darn a llenwi'r geiriau coll?

Silent night, ___ night
All is calm, all is ____
'Round yon virgin Mother and Child
____ infant so tender and mild
Sleep in heavenly peace
Sleep in heavenly peace

Silent night, ___ night!
_____ quake at the sight!
Glories stream from _____ afar;
Heavenly hosts sing Al-le-lu-ia!
_____ the Savior is born!
_____ the Savior is born!

Silent night, ___ night
Son of God, oh, love's pure ____
Radiant beams from Thy holy face
With the dawn of redeeming _____
Jesus, Lord at Thy birth
Jesus, Lord at Thy birth

Allwch chi enwi'r cordiau isod?

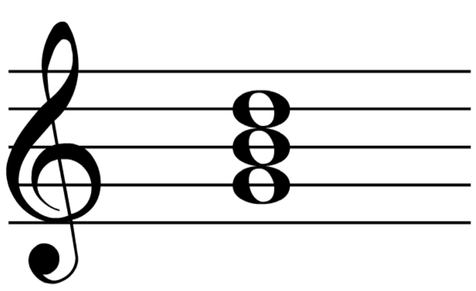

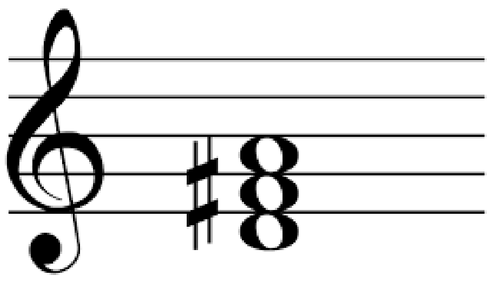

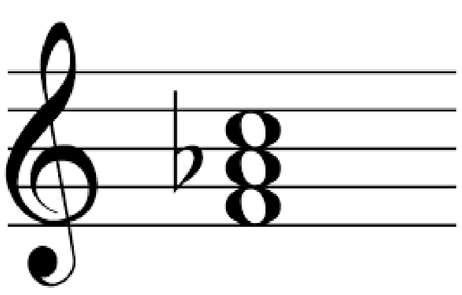

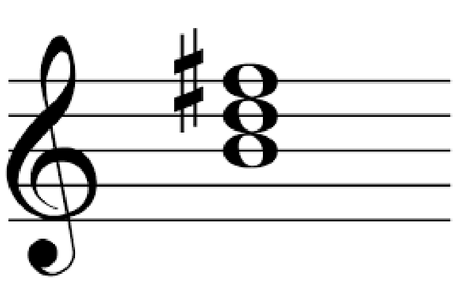

_____ _____ _____ _____

Geirfa

Cyfres - set o gyfansoddiadau offerynnol, yn wreiddiol mewn dull dawns, i'w chwarae yn olynol.

Gorymdaith - darn o gerddoriaeth gyda rhythm rheolaidd cryf a oedd, yn wreiddiol, wedi'i ysgrifennu'n benodol ar gyfer gorymdeithio ac a oedd yn cael ei berfformio gan amlaf gan fand milwrol.

Ffurf - strwythur cerddorol cyfansoddiad neu berfformiad.

Rhythm - patrwm y pylsau rheolaidd neu afreolaidd a grëir mewn cerddoriaeth gan guriadau melodig a harmonig cryf a gwan.

Ffanfferau - tiwn neu utganiad seremoniol byr sy'n cael ei chwarae ar offerynnau pres.

Acenion - pwyslais neu drawiad cryfach wedi'i roi ar nodyn penodol.

Walts - dawns ystafell ddawns mewn amser $^{3}/_{4}$ gydag acen gref ar y curiad cyntaf a phatrwm sylfaenol o gam-cam-agos.

Sgôr - yn cynnwys y rhan unigol ar gyfer gwaith unawdol neu'r rhannau niferus sy'n ffurfio cyfansoddiad cerddorfaol neu ensemble.

arts active
TRUST
actifyddion
artistig
YMDDIRIEDOLAETH